

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Hodnoticí zpráva o dopadu projektu v lokalitě Břeclav

Adam Staveník

Červen 2021

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Obsah

Obsah	2
Seznam obrazových příloh	2
Seznam grafů	2
Seznam tabulek.....	2
1 Seznam použitých zkratk.....	3
2 Manažerské shrnutí.....	4
3 Základní terminologie	5
3.1 Sociální vyloučení	6
4 Metodologie a cílová skupina	6
4.1 Limity evaluace	8
5 Popis výchozího stavu vzdělávacího systému a kontextu v lokalitě	9
6 Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění	10
7 Zhodnocení rizik při plnění cílů	16
8 Výsledný stav vzdělávacího systému a doporučení do budoucna	16
9.1 Adresnost/relevance.....	17
9.2 Konzistence.....	17
9.3 Koordinace a synergie.....	17
9.4 Udržitelnost	17
9.5 Závěry a doporučení	17
9 Zdroje a literatura	19

Seznam obrazových příloh

Obrázek 1: Postup při stanovování výsledků intervencí.....	8
--	---

Seznam grafů

Graf 1: MPI pohledem členů pracovní skupiny.....	15
--	----

Seznam tabulek

Tabulka 1: Strategické a dílčí cíle a opatření definované v MPI.....	10
--	----

1 Seznam použitých zkratk

ASZ	Agentura pro sociální začleňování, odbor Ministerstva pro místní rozvoj ČR
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
IKV	inkluzivní a kvalitní vzdělávání
KA	klíčová aktivita
KIV	konzultant inkluzivního vzdělávání
KPSVL	koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
LP	lokální partnerství
MPI	místní plán inkluze
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MÚ	městský úřad
NNO	nestátní nezisková organizace
OSPOD	oddělení sociálně-právní ochrany dětí
OP VVV	Operační program Věda, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program Zaměstnanost
ORP	obec s rozšířenou působností
SVL	sociálně vyloučená lokalita/lokality
ŠPP	školní poradenské pracoviště
ZŠ	základní škola

2 Manažerské shrnutí

Hodnocení dopadu projektu v lokalitě Břeclav probíhalo od října 2020 do dubna 2021. Jako zdroje dat sloužily především 4 polostrukturované rozhovory s klíčovými aktéry spolupráce, 2 polostrukturované rozhovory s konzultanty inkluzivního vzdělávání (KIV) a on-line dotazník rozeslaný členům pracovní skupiny vzdělávání.

Břeclav s ASZ spolupracovala poprvé mezi lety 2008 a 2011 jako jedna z pilotních obcí, tato spolupráce byla obnovena v roce 2016 a trvá doposud. Obnovená spolupráce města Břeclav s Agenturou pro sociální začleňování v oblasti vzdělávání byla ale poznamenána tím, že k jejímu vyjednávání došlo ještě před spuštěním OP VVV projektu *Inkluzivní a kvalitní vzdělávání*. Podle dotázaných klíčových aktérů **město usilovalo spíše o spolupráci v oblastech sociálního bydlení, dluhové problematiky nebo zaměstnanosti.** Někteří z nich proto označili spolupráci v oblasti vzdělávání za zbytečnou a jako nikam nevedoucí. To se nejprve projevilo **v počáteční neochotě k účasti na jednáních pracovní skupiny vzdělávání** a dále pokračovalo **nízkým zájmem o místní plán inkluze.** Ten po schválení zůstal pouze formálním dokumentem, **se kterým nikdo z místních klíčových aktérů po jeho schválení výrazněji nepracoval.** Z výše uvedených důvodů je proto na hlavní evaluační otázku zkoumající, jakou změnu podnítil dokument MPI mezi aktéry v území, nutno odpovědět, že žádnou.

V současnosti působí KIV v lokalitě kromě individuálních konzultací se zástupci města především v řídicím výboru Místního akčního plánu vzdělávání v ORP Břeclav a jako neformální člen ve zdejší skupině pro rovné příležitosti.

Do budoucna by na základě situace v Břeclavi bylo vhodné komunikovat potřebu spolupráce ve všech oblastech koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení (KPSVL) tak, aby si zástupci obce byli jasně vědomi potřeby spolupráce ve všech oblastech KPSVL a aby ji byli ochotni naplňovat. Obce, ve kterých se to v rámci rozhovorů o možné spolupráci nedaří, je vhodné zařadit do režimu vzdálené dílčí podpory.

3 Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování byla v roce 2008 ustavena jako ústřední nástroj státní správy pro řešení sociálního začleňování. Jejimi dvěma základními úkoly je zajištění podpory obcím v procesu sociální integrace a odborná koordinace řešení sociálního vyloučení na národní úrovni. ASZ podporuje obce a města v tom, aby mohly plnit svoji funkci v zajišťování rovného přístupu ke vzdělávání, bydlení, zaměstnání, zdravotní péči a dalším zdrojům a institucím všem svým občanům bez ohledu na jejich sociální status.

Základním nástrojem ASZ při řešení sociálního vyloučení v konkrétní obci je **sítování a propojování relevantních místních aktérů**, které je nezbytným předpokladem pro implementaci integračních procesů. K tomu slouží tzv. **lokální partnerství** (LP), platforma, v jejímž rámci se koordinovaně řeší jednotlivé problematické oblasti prostřednictvím vytčení strategických cílů a naplánování konkrétních opatření pro jejich naplňování. Obec vytváří ve spolupráci s pracovní skupinou pro vzdělávání a zástupci ASZ (lokální konzultant a konzultant pro inkluzivní vzdělávání) **místní plán inkluze v oblasti vzdělávání** (MPI).

Cílem MPI je systematizace opatření na podporu inkluzivního vzdělávání v obci v rámci místní vzdělávací soustavy. Plán je vypracován na dobu 3 let. Návrh plánu obsahuje identifikaci problémů v oblasti inkluzivního vzdělávání a rámcový návrh možných opatření řešících daný problém. Opatření přijatá v rámci MPI řeší především problematiku zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření, zejména zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků socioekonomicky znevýhodněných a pocházejících z odlišného kulturního prostředí, tj. dětí a žáků žijících v sociálně vyloučených lokalitách či ohrožených sociálním vyloučením, a problematiku desegregace škol.

MPI je zpracován v kontextu předpokládaného demografického a sociálně ekonomického vývoje a s ohledem na efektivitu vzdělávací soustavy v místě s ohledem na počty výše zmíněných skupin. Pro nastavení opatření také slouží analýza místní vzdělávací sítě, která popisuje místní vzdělávací síť jak kvalitativně, tak kvantitativně.

ASZ je zprostředkujícím aktérem, který nemá přímý vliv na stav sociálního vyloučení a sociálně vyloučených lokalit v obcích. V současné době je nejsilnějším nástrojem vlivu na obce v rukou ASZ **Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám** (KPSVL), který umožňuje obcím spolupracujícím s ASZ exkluzivně podávat projekty do uzavřených nesoutěžních výzev, kde jsou pro ně předem alokovány značné finanční zdroje. V rámci KPSVL se projektové poradenství ve formě odborné podpory územních celků a jejich partnerů při přístupu k čerpání fondů EU (MMR ČR, 2021) stává zásadní intervencí ze strany ASZ, která ovlivňuje řešení sociálního začleňování v obcích.

3.1 Sociální vyloučení

Pod pojmem **sociální vyloučení** chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají ztížený přístup ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, a zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení. Současně se snižuje možnost jejich participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování. Se sociálním vyloučením je často spojena určitá míra stigmatizace ze strany většinové společnosti.

Mezi základní indikátory sociálního vyloučení patří materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování, kriminality a vysoká míra migrace. Kombinace těchto faktorů brání zasaženým jedincům či rodinám v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Různé kombinace intenzity těchto jevů pak vytvářejí charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o **sociálně vyloučené lokalitě** (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou zákonné normy, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti, i faktory vnitřní, které se často mezigeneračně reprodukuje (např. životní styl samotných sociálně vyloučených). Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou. Je však nutné důrazně se vyhradit proti zaměňování pojmu sociální vyloučení s příslušností k romskému etniku, stav vyloučení ze společnosti může postihnout kohokoliv nehlédě na jeho etnickou příslušnost.

Dopady sociálního vyloučení na oblast vzdělávání jsou komplexní a projevují se v několika rovinách. Obecně lze ale říct, že děti/žáci vyrůstající v prostředí sociálního vyloučení mají menší vzdělanostní šance a jsou častěji předurčeny ke školnímu neúspěchu než jejich vrstevníci.

4 Metodologie a cílová skupina

Předmětem evaluace je projekt *Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami*. Hlavním cílem projektu je v zapojených obcích dosáhnout uplatnění principů kvalitního a inkluzivního vzdělávání na participativním základě a vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení a rozvoj opatření vzniklých v průběhu projektu na lokální úrovni. Klíčové aktivity (KA) projektu představují realizační nástroje ASZ na místní úrovni (spolupráce

s územím, podpora odborné spolupráce, aktivizace relevantních aktérů, metodická podpora a výzkumy, analýzy a evaluace). Realizací jednotlivých KA se vytvářejí výstupy, které mají kapacitní charakter. Je tím myšleno to, že nevyvolávají změny přímo ve školách či u jednotlivých dětí a žáků, ale vytvářejí předpoklad pro to, aby takové změny mohly nastat. Kapacitní charakter znamená, že vytvářejí dílčí předpoklady pro navýšení schopností (znalostí, kompetencí, případně zdrojů) klíčových aktérů změny (obce a města, školy, neziskové organizace atd.) řešit identifikované věcné problémy. Výstupy klíčových aktivit jsou existence a činnost pracovní skupiny vzdělávání, místní plán inkluze (MPI), projektové poradenství, vstupní analýza, komunikační plány, workshopy, semináře a stáže.

Cílem evaluací je zhodnotit působení realizovaných aktivit v územích. Pro zhodnocení tohoto cíle je zapotřebí znát výsledky evaluace průběhu spolupráce, která je metodologicky koncipovaná jako analýza i) kritických míst průběhu spolupráce, ii) spokojenosti aktérů s působením ASZ a zhodnocením kvality spolupráce pracovních skupin. Výsledky evaluace průběhu spolupráce tak doplňují kontext, ve kterém se změna odehrávala. Evaluace slouží partnerům jako reflexe dosavadní práce a další možné směřování v oblasti IKV. Pro vnitřní agenturní účely slouží evaluace jako zhodnocení přínosnosti působení v územích.

Samotná evaluace dopadu projektu se zaměřuje na aktivity ASZ, které byly v územích realizovány. Tato evaluace zjišťuje dopady, které mají krátkodobý nebo okamžitý dopad uskutečněných intervencí (oproti tomu dlouhodobé dopady vznikají v horizontu následujících let po skončení projektu). Za hlavní intervenci ASZ je považováno vytvoření MPI, proto je cílem evaluace zjistit, jak dokument ovlivnil aktivity aktérů pro rozvoj IKV.

Hlavní evaluační otázka: Jakou změnu podnítl dokument MPI mezi aktéry v území?

Evaluační zpráva zhodnocuje, nakolik se daří naplňovat MPI. Popisuje způsoby, jakými jsou cíle MPI realizovány a jaký charakter mají opatření realizovaná aktéry v daném území. Vyhodnocení naplňování MPI odpovídá monitorovacímu postupu, všechny cíle (specifické) jsou vyhodnoceny dle kritérií míry naplňování, a tedy: zda jsou už naplněny, naplněny částečně, nebo nebyla vytvořena žádná opatření pro dosažení cílů.

Na to, aby bylo zhodnoceno plnění jednotlivých cílů, je zapotřebí znát konkrétní postupy nebo opatření, které aktéři realizovali. Evaluace se zaměřuje na popis těchto aktivit, přičemž hlavním zdrojem dat jsou místní aktéři.

Pro formulování evaluačních ukazatelů byla využita logika teorie změny. Východiskem teorie změny je místní plán inkluze evaluované obce, který je analyzován logikou zachycenou v níže uvedeném obrázku. Každé opatření nemusí mít (a obvykle nemá) svůj unikátní výsledek. Často má opatření více dopadů.

Obrázek 1: Postup při stanovování výsledků intervencí

Při evaluaci dopadu projektu ve městě Břeclav, která probíhala v období mezi říjnem 2020 a dubnem 2021, byla data sbírána prostřednictvím těchto metod:

- desk research veřejně dostupných zdrojů a dokumentů vzniklých v rámci spolupráce ASZ a města Břeclav,
- 2 polostrukturované rozhovory s bývalým a současným konzultantem inkluzivního vzdělávání,
- dotazníkové šetření mezi členy pracovní skupiny vzdělávání (vyplnilo 7 z 15 oslovených členů),
- 4 polostrukturované rozhovory s klíčovými aktéry místní spolupráce (3 rozhovory se zástupci města, rozhovor se zástupcem MAS Lednicko-valtický areál).

Sesbíraná kvalitativní a kvantitativní data byla analyzována se zřetelem na zachování anonymity respondentů a celý proces evaluace se řídil *Manuálem pro evaluaci individuálního projektu OPVVV* (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2020).

4.1 Limity evaluace

Evaluace dopadů spolupráce ASZ a obcí se sociálně vyloučenými lokalitami naráží na několik zásadních limitů. Některé z nich jsou obecnými metodologickými problémy evaluace sociálních jevů, jiné se týkají specifík práce ASZ. Je zde rovněž potřeba upozornit na aktuální pandemickou situaci a ztíženou terénní evaluační práci.

V úvodu je potřebné zmínit, že jde o interní evaluaci. Z povahy interní evaluace vyplývají možná rizika: ovlivnění komunikačních partnerů, reliability dat, příznivější a méně kritická analýza atd. Kvůli odstranění těchto limitů existuje vnitřní kontrola pomocí mikrotýmů a garanta evaluace. Odbornost postupů evaluací je zároveň kontrolována interní oponentní skupinou.

Specifickým omezením vyplývajícím z povahy ASZ jako organizace a její činnosti je zejména rozpor mezi tím, že **primární cílovou skupinou ASZ je obec a místní institucionální aktéři**, avšak zvolená evaluační metoda šetří dopady intervencí na sociálně vyloučené osoby, které jsou pro ASZ sekundární, tedy nikoliv bezprostřední, cílovou skupinou. Již z tohoto východiska vyplývá, že činnost ASZ může mít pouze **zprostředkovaný vliv na vznik dopadů** v sociálně vyloučených lokalitách.

Zároveň je třeba vzít úvahu limity související s aktuálními omezeními realizace inkluzivního vzdělávání. Do jeho vývoje, stejně jako obecně do vývoje společnosti, silně **intervenuje velké množství vnějších faktorů**, např. **systémové nastavení** jednotlivých politik státu. Všechny

integrační procesy jsou dlouhodobé povahy a projevují se až po delší době, od intervencí tedy nelze očekávat okamžitý dopad a změny v sociálně vyloučených lokalitách.

Jiný limit prováděné evaluace představuje **nedostatek dostupných relevantních dat** takřka ve všech oblastech intervencí, většinu dat tak musí evaluátor zajistit sám. S tím souvisí i absence systematického průběžného **monitoringu naplňování MPI v lokalitě**.

V návaznosti na výše uvedené limity byla pro oslovení členů pracovní skupiny vzdělávání vybraná kvantitativní metodologie. Data byla sbírána bez přítomnosti konzultantů inkluzivního vzdělávání, a to za pomoci on-line dotazníkového šetření, které respondentům zaslal evaluátor. Dotazníky vyplnilo 7 z 15 oslovených členů pracovní skupiny vzdělávání. Návratnost dotazníků byla 47 % a její nízká míra je ovlivněna především tím, že pracovní skupina se naposledy sešla v roce 2017 a 5 z oslovených členů již nepůsobilo na svých předchozích pozicích a jejich aktuální kontaktní údaje se nepodařilo dohledat. Zbývajících 3 respondenti dotazník nevyplnili ani po opětovném zaslání pozvánky.

K doplnění dotazníků byly použity rozhovory se 4 klíčovými aktéry spolupráce v oblasti vzdělávání. I přestože se jedná o nižší počet rozhovorů, informace v nich se často opakovaly a vzájemně potvrzovaly, je možné je proto považovat za dostatečně satureované. Vzhledem k době, která uplynula od začátku spolupráce, který byl zároveň jejím neaktivnějším obdobím, se ani více aktérů pro rozhovor nepodařilo oslovit.

5 Popis výchozího stavu vzdělávacího systému a kontextu v lokalitě

Město Břeclav začalo spolupracovat s Agenturou pro sociální začleňování již v roce 2008 jako jedna z pilotních obcí a původně tříletá spolupráce skončila v roce 2012. Oba subjekty 21. července 2016 obnovily spolupráci v rámci koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám, jehož součástí byla i oblast vzdělávání.

Obnovení spolupráce mezi ASZ a městem Břeclav se dojednávalo ještě před spuštěním OP VVV projektu *Inkluzivní a kvalitní vzdělávání*, a oblast vzdělávání tak nemusela být dostatečně tematizována při dojednávání spolupráce. To mohlo mít vliv i na nízký zájem města o spolupráci v oblasti vzdělávání –podle dotazovaných zástupců městského úřadu město mělo spíše zájem o ostatní oblasti týkající se např. sociálního bydlení, dluhové problematiky nebo zaměstnanosti. Na to v rozhovoru poukazyval i původní KIV, který v Břeclavi působil od zahájení spolupráce do konce roku 2017 a který se potýkal s obtížemi při sestavování pracovní skupiny, jejíž první jednání provázela velmi nízká účast; na jedno setkání pracovní skupiny se kromě zaměstnanců ASZ nedostavil nikdo. Zástupce škol se podařilo k účasti na pracovních skupinách přimět až po intervenci bývalé pracovnice městského úřadu, pod kterou školy dříve spadaly. I přes tyto počáteční problémy se v letech 2016 a 2017 podařilo pracovní skupinu svolat celkem šestkrát.

Vstupní analýza provedená výzkumníci ASZ na jaře 2017 neidentifikovala ve městě závažnější problémy v oblasti vzdělávání, naopak poukázala na dobrou připravenost dětí přicházejících z mateřských do základních škol a na zrušení tzv. romské školy v Břeclavi, kdy se městu i skrze dobré nastavení spádových oblastí základních škol podařilo zabránit vyšší koncentraci romských a sociálně znevýhodněných žáků na některé z pěti základních škol zřizovaných městem (Stejskalová, 2017). Této oblasti se věnuje i analytická část MPI, která např. sleduje počty romských žáků na jednotlivých základních školách.

V rámci činnosti pracovní skupiny pro vzdělávání byla pro identifikaci hlavních potřeb a problémů v oblasti vzdělávání v Břeclavi použita metoda Strom problému (blíže viz Veselý, 2010), pomocí které členové pracovní skupiny identifikovali školní neúspěch sociálně znevýhodněných žáků jako klíčový problém, na který by se měla spolupráce ASZ s městem v oblasti vzdělávání zaměřit. Pracovní skupina si dále zvolila tři prioritní oblasti, v jejichž rámci by měl být výše zmíněný problém řešen. Mezi tyto oblasti patřily; nedostatečná spolupráce subjektů podílejících se na procesu vzdělávání, nedostatečná příprava žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí na vyučování a ztížená komunikace s rodiči ze sociálně znevýhodněného prostředí. Pro odstranění klíčového problému školní neúspěšnosti sociálně znevýhodněných žáků a řešení prioritně zvolených oblastí byla v MPI naformulována trojice strategických cílů (Odbor sociálních věcí a školství MÚ Břeclav, 2017).

6 Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění

Břeclavský místní plán inkluze v oblasti vzdělávání byl schválen v září 2017 a obsahoval tři hlavní strategické cíle, na které navazovaly specifické cíle a opatření sloužící k jejich naplnění, blíže viz tabulka 1 níže.

Tabulka 1: Strategické a dílčí cíle a opatření definované v MPI

STRATEGICKÝ CÍL 1	Do konce školního roku 2017/2018 je nastavena forma a četnost setkávání všech místně relevantních subjektů podílejících se na procesu vzdělávání, kteří zde získávají pravidelný přísun informací, společně si sdělují potřeby a vzájemná očekávání a plánují osvětové aktivity pro širokou veřejnost.
SPECIFICKÝ CÍL 1.1	Vznik setkávací platformy, na které mají partneři pravidelný přísun informací a vzájemně aktivně reagují na aktuální vlastní potřeby a potřeby cílové skupiny.
Aktivita	
1.1.1 Typ: spolupráce Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: zřizovatel Termín: 2018	Platforma setkávání relevantních subjektů zapojených do procesu vzdělávání

1.1.2 Typ: spolupráce Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: zřizovatel Termín: 2018	Koordinátor inkluze pro obec pro návrhy zlepšení v rámci vzdělávací politiky
1.1.3 Typ: spolupráce Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: zřizovatel Termín: 2018	Metodik asistentů pedagoga a školních asistentů pro oblast podpory a vedení
SPECIFICKÝ CÍL 1.2	Všichni partneři znají své kompetence, mají přehled o realizovaných aktivitách a aktuálních problémech, které monitorují.
Aktivita	
1.2.1 Typ: spolupráce Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: zřizovatel Termín: 2018	Přehled kompetencí a zodpovědnosti relevantních subjektů zapojených do vzdělávání
1.2.2 Typ: spolupráce Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: zřizovatel Termín: 2018	Vytvoření a naplňování systému předávání informací, sběru dat a jejich pravidelné vyhodnocování
1.2.3 Typ: spolupráce Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: zřizovatel Termín: 2018	Podpora ŠPP ve zprostředkující a koordinující roli směrem k dalším subjektům vzdělávání v komunitě
SPECIFICKÝ CÍL 1.3	Realizace informační a osvětové kampaně směrem k širší veřejnosti ve vztahu k inkluzivnímu vzdělávání.
Aktivita	
1.3.1 Typ: spolupráce Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: zřizovatel, ZŠ Termín: 2018	Informační a osvětová kampaň směrem k širší veřejnosti a (ne)pedagogickým pracovníkům
1.3.2 Typ: spolupráce Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: zřizovatel, ZŠ Termín: 2018	Semináře, debaty, osvětové aktivity o otázce vzdělávání v území

1.3.3 Typ: spolupráce Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: zřizovatel Termín: 2018	Aktivity zaměřené na podporu rozvoje úředníků samosprávy v oblasti inkluzivního vzdělávání
STRATEGICKÝ CÍL 2	Do konce školního roku 2018/2019 je nastaven systém podpory dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem a předčasným odchodem ze vzdělávání na úrovni přechodu z mateřské do základní školy, povinné školní docházky v základní škole a přechodu ze základní na střední školu.
SPECIFICKÝ CÍL 2.1	Přijímání a začleňování dětí ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí do mateřských škol, nebo neformálních předškolních center a zajištění jejich bezproblémového přechodu na ZŠ.
Aktivita	
2.1.1 Typ: aktivity školy Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: MŠ, NNO Termín: 2020	Vyhledávání, oslovování a práce s rodinami dětí, které se neúčastní pravidelné předškolní přípravy
2.1.2 Typ: aktivity školy Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: MŠ, NNO Termín: 2020	Semináře, studijní cesty, stáže, hospitace pro pedagogické i nepedagogické pracovníky
2.1.3 Typ: aktivity školy Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: MŠ, NNO Termín: 2020	Sdílení dobré praxe a spolupráce MŠ s dalšími institucemi, které se zaměřují na výchovu a péči o děti
SPECIFICKÝ CÍL 2.2	Žáci, u kterých chybí možnost podpory rodičů v přípravě na výuku, jsou dle potřeby podporováni formou individuálního/skupinového doučování v rodinách nebo v rámci mimoškolních volnočasových aktivit.
Aktivita	
2.2.1 Typ: aktivity školy Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: ZŠ, NNO Termín: 2020	Zprostředkování informací skrze sociálního pedagoga, terénního pracovníka, školního asistenta

2.2.2 Typ: aktivity školy Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: ZŠ Termín: 2020	Koordinátor inkluze ve škole pro zajištění podpory vybraným žákům, rodičům i pedagogům
2.2.3 Typ: aktivity školy Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: ZŠ, NNO Termín: 2020	Kluby a kroužky na školách, doučování žáků, vzdělávací aktivity o prázdninách
SPECIFICKÝ CÍL 2.3	Příprava na úspěšný přechod na střední školy, kariérové poradenství, podpora udržení žáků ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí co nejdéle ve vzdělávacím procesu.
Aktivita	
2.3.1 Typ: aktivity školy Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: ZŠ, NNO Termín: 2020	Průvodce pro žáky – tzv. starší kamarád, mentor, vrstevnické vzdělávání
2.3.2 Typ: aktivity školy Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: ZŠ, NNO Termín: 2020	Kariérové poradenství – motivační aktivity pro žáky ve výběru vhodného studia a povolání
2.3.3 Typ: aktivity školy Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: ZŠ, NNO Termín: 2020	Návštěvy u zaměstnavatelů a rozvoj motivací ke vzdělávání a volbě vhodného povolání
STRATEGICKÝ CÍL 3	Zástupci školy i rodiče usilují o oboustranně partnerskou a srozumitelnou formu komunikace při příležitosti předávání informací vztahujících se ke vzdělávacímu procesu (třídní schůzky, akce školy nebo osobní setkání).
SPECIFICKÝ CÍL 3.1	Školy usilují o partnersky rovnocennou komunikaci s rodiči a informace jsou předávány srozumitelnou formou, v bezpečném prostředí a je ověřováno jejich porozumění.
Aktivita	
3.1.1 Typ: aktivity školy Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: ZŠ, NNO Termín: 2020	Zprostředkování informací skrze sociálního pedagoga, terénního pracovníka, školního asistenta

3.1.2 Typ: aktivity školy Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: ZŠ, NNO Termín: 2020	Semináře, studijní cesty, stáže, hospitace pro pedagogické i nepedagogické pracovníky
3.1.3 Typ: aktivity školy Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: ZŠ, NNO Termín: 2020	Supervize, výjezdní aktivity a kolegiální podpora jako prevence syndromu vyhoření
SPECIFICKÝ CÍL 3.2	Komunitní aktivity pro zapojování rodičů do aktivit školy.
Aktivita	
3.2.1 Typ: spolupráce Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: ZŠ, NNO Termín: 2020	Workshopy pro rodiče žáků ze znevýhodněného prostředí o důležitosti vzdělání
3.2.2 Typ: spolupráce Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: NNO Termín: 2020	Podpora rodičů při jednání s úřady a pracovníky školních, sociálních a zdravotních služeb
3.2.3 Typ: spolupráce Zdroj: ESIF – OP VVV Odpovědnost: ZŠ, NNO Termín: 2020	Zapojování rodičů do aktivit školy a komunitních aktivit, posilování kompetencí rodičů

Zdroj: Odbor sociálních věcí a školství MÚ Břeclav, 2017

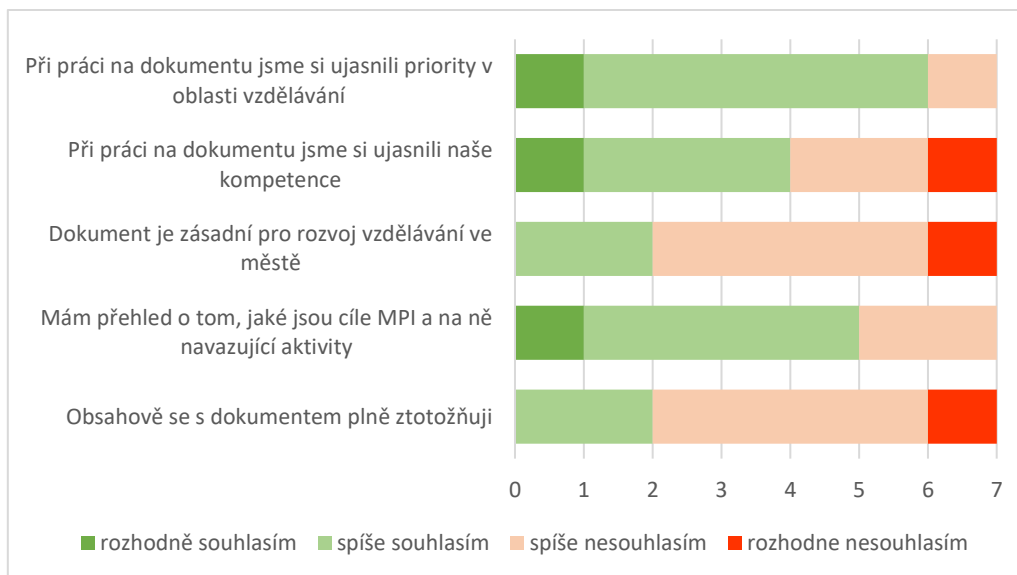
Jak je patrné z tabulky 1, jednotlivé strategické cíle přesně navazují na problém a prioritní oblasti definované v analytické části MPI, tato logická provázanost břeclavského MPI je hodnocena kladně i v posudku návrhu MPI. Jeho autorka nicméně konstatuje, že orientace vize a cílů je pro-integrační a spadá spíše do oblasti kvality vzdělávání než pod téma inkluze. Celkově hodnotí nastavené cíle jako konkrétní, měřitelné a realistické a podotýká, že plnění MPI spadá do gesce Oddělení školství a sportu MÚ Břeclav, které má vést pracovní skupiny implementace plánu (Burešová, nedatováno).

I přes vnitřní provázanost MPI, jasně definovaná opatření a indikátory a kladný posudek nedošlo k naplnění žádného z vytyčených cílů, protože se v Břeclavi s MPI od jeho napsání

v podstatě nepracovalo. Jak je patrné z grafu 1, ani samotní členové pracovní skupiny se neztotožňovali s jeho obsahem a nepovažovali jej za zásadní pro rozvoj vzdělávání ve městě.

Graf 1: MPI pohledem členů pracovní skupiny

Zdroj: Dotazník rozeslaný členům pracovní skupiny

V podobném duchu se v rozhovoru vyjádřil i jeden ze zástupců městského úřadu, který MPI považoval za něco, co se sepsalo a od té doby se s tím nepracovalo, a celkově pro něj byl dokument nepotřebný pro vzdělávání v Břeclavi. Další respondenti měli v rozhovorech povědomí o existenci MPI, ale sami s ním v podstatě nepracovali a neznali jeho obsah z hlediska navržených cílů a aktivit. Podle zástupce městského úřadu, pod kterého spadá oddělení školství a který nejčastěji zastupuje město v komunikaci s KIV, s MPI příliš nepracovali, protože se rozhodli nežádat o projekt v rámci dostupných OP VVV výzev, což je pochopitelné vzhledem k tomu, že všechny aktivity navržené v MPI, které byly navázány na strategické cíle, počítaly s financováním skrze výzvy OP VVV.

Na druhou stranu, jiný respondent mluvil celkově o spolupráci v oblasti vzdělávání jako o uměle vynucené nárokem spolupracovat ve všech oblastech KPSVL, protože podle něj neměly školy v Břeclavi problémy se začleňováním dětí. Zároveň dodal, že je v oblasti činná MAS Lednicko-valtický areál, jejíž pracovní skupiny a jednání se místy duplikovaly s aktivitami ASZ v oblasti vzdělávání.

Nízký zájem o MPI ze strany místních aktérů se podle původního KIV projevoval už v průběhu jeho zpracování, kdy KIV sepsal MPI v podstatě sám a kdy v MPI navržené aktivity a cíle nikdo z členů pracovní skupiny nerozporoval. Dále se podle něj někteří členové pracovní skupiny na

jednáních vyjadřovali v tom smyslu, že v oblasti inkluzivního vzdělávání již realizují dostatek aktivit a že nepotřebují zdroje zprostředkované ASZ.

Tento nezáměr může vycházet z toho, že obnovení spolupráce mezi ASZ a městem Břeclav se domlouvalo ještě před osamostatněním OP VVV projektu, což mohlo vést k tomu, že množství místních klíčových aktérů ve vzdělávání se spoluprací s ASZ v oblasti vzdělávání vůbec nepočítalo a tato možnost s nimi zřejmě nebyla ani předem konzultována. Město Břeclav bylo naopak velmi aktivní v oblastech spolupráce s ASZ týkajících zaměstnanosti, bydlení a dluhů, které byly zřejmě i důvodem pro vstup města do KPSVL.

Z výše uvedených důvodů proto nelze přičítat nezáměr o MPI ze strany místních aktérů nečerpání OP VVV projektu, naopak se jednalo spíše o nezáměr o spolupráci s ASZ v oblasti vzdělávání celkově. Na druhou stranu, jak vyplývá ze vstupní analýzy nebo např. z rozhovorů s KIV, městem zřizované školy jsou dobře materiálně saturované a nepotýkají se s vážnějšími problémy v oblasti inkluzivního a kvalitního vzdělávání.

Na hlavní evaluační otázku zkoumající, jakou změnu podnítl dokument MPI mezi aktéry v území, je nutno odpovědět, že žádnou, protože s ním nikdo z klíčových aktérů v podstatě nepracoval. Některá z navržených opatření sice byla částečně realizována skrze jiné zdroje než OP VVV výzvy zprostředkované ASZ (např. doučování na některých školách realizované IQRS Břeclav, některé koordinační a vzdělávací aktivity MAP vzdělávání v ORP Břeclav), nicméně jejich realizaci nelze spojovat s existencí MPI a přítomností ASZ v lokalitě obecně.

7 Zhodnocení rizik při plnění cílů

V implementační fázi MPI Břeclav jsou popsána tři rizika; porušení ochrany osobních údajů nebo mlčenlivosti v rámci spolupráce mezi různými institucemi, vnímání kroužků a podpůrných aktivit jako trestu pro „problémové“ a „pomalé“ děti a vznik konfliktu při komunikaci školy s rodiči. Všechna tato rizika jsou doplněna mírou poukazující na jejich závažnost, na pravděpodobnost výskytu a krátkým a výstižným návrhem na jejich minimalizaci vycházejícím z příručky *Mají na to!* (Člověk v tísni, 2013).

Naplnění výše uvedených rizik při plnění stanovených cílů nelze zhodnotit vzhledem k tomu, že v lokalitě nedošlo k realizaci v MPI uvedených opatření k naplnění strategických cílů.

8 Výsledný stav vzdělávacího systému a doporučení do budoucna

Klíčovým východiskem tvorby místního plánu inkluze je koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám, který je v Metodice KPSVL definován jako „zajištění adresnosti, koordinace, konzistence a synergie místních opatření sociální integrace založených na lokálních potřebách, která budou realizována prostřednictvím specifického mechanismu financování z prostředků ESIF“ (Úřad vlády ČR, 2019). Zhodnocení výsledného stavu

vzdělávacího systému se proto zaměřuje právě na ověření premis KPSVL a analyzuje, do jaké míry realizace opatření vycházejících ze strategického plánování splňuje preferované principy, jimiž jsou adresnost, koordinace, konzistence, synergie. Kromě uvedených principů je zde zhodnocena také udržitelnost, která poukazuje na dlouhodobost realizovaných intervencí.

9.1 Adresnost/relevance

Z hlediska adresnosti a relevance navazují jednotlivé strategické cíle na klíčový problém identifikovaný na jednáních pracovní skupiny, podobně jsou aktivity u jednotlivých cílů MPI jasně definovány, včetně obecné odpovědnosti za jejich plnění.

9.2 Konzistence

Konzistenci, tedy to, zda opatření realizovaná v rámci plnění MPI naplňují potřeby cílové skupiny, nelze posoudit vzhledem k tomu, že s MPI a v něm navrženými opatřeními se v lokalitě v podstatě nepracovalo.

9.3 Koordinace a synergie

Otázka koordinace a synergie měla být řešena přímo jedním ze strategických cílů, který se měl zaměřit na setkávání a spolupráci všech místních klíčových aktérů v oblasti vzdělávání. V této souvislosti došlo v lokalitě k posunu např. v organizaci kulatého stolu, který se setkává jednou za půl roku a kterého se účastní zástupci škol, pedagogicko-psychologické poradny, OSPOD, zástupci Jihomoravského kraje a mediátor. Popudem pro vznik kulatého stolu byly problémy ve spolupráci mezi základními školami a OSPOD.

9.4 Udržitelnost

Vzhledem k tomu, že s MPI a v něm definovanými cíli a opatřeními v lokalitě nikdo z klíčových aktérů nepracuje, spočívá v současné době spolupráce ASZ s městem Břeclav především v individuálních konzultacích se zástupci města a aktivní účasti KIV na jednání Místního akčního plánu vzdělávání v ORP Břeclav a jako takovou ji lze považovat za velmi dobře udržitelnou.

9.5 Závěry a doporučení

Spolupráce města Břeclav s Agenturou pro sociální začleňování v oblasti vzdělávání byla poznamenána tím, že k jejímu vyjednávání došlo ještě před spuštěním OP VVV projektu *Inkluzivní a kvalitní vzdělávání*. Podle dotázaných klíčových aktérů město usilovalo spíše o spolupráci v oblastech sociálního bydlení, dluhové problematiky nebo zaměstnanosti. Někteří z nich proto označili spolupráci v oblasti vzdělávání za zbytečnou a jako nikam nevedoucí. To se nejprve projevilo i v počáteční neochotě na účasti na jednáních pracovní skupiny vzdělávání a dále vyústilo v nezájem o místní plán inkluze. Ten po schválení zůstal pouze formálním dokumentem, se kterým nikdo z místních klíčových aktérů po jeho schválení

výrazněji nepracoval. Z výše uvedených důvodů je proto na hlavní evaluační otázku zkoumající, jakou změnu podnítil dokument MPI mezi aktéry v území, nutno odpovědět, že žádnou.

V současné době spočívá spolupráce mezi ASZ a městem Břeclav především v individuálních konzultacích se zástupci města a aktivní účasti KIV na jednání Místního akčního plánu vzdělávání v ORP Břeclav.

Vzhledem k menšímu zájmu města Břeclav o oblast vzdělávání v rámci celkové spolupráce s ASZ lze do budoucna doporučit jasnou komunikaci při jednání mezi ASZ a obcemi o vstupu do KPSVL tak, aby si zástupci obcí byli jasně vědomi potřeby koordinovaného přístupu ve všech oblastech a aby ji byli ochotni naplňovat. Obce, ve kterých se to v rámci rozhovorů o možné spolupráci nedaří, je vhodné zařadit do režimu vzdálené dílčí podpory.

9 Zdroje a literatura

Burešová, K. (nedatováno). *Posouzení návrhu Místního plánu inkluze (MPI) Břeclavsko*. Úřad vlády ČR (Odbor pro sociální začleňování).

Člověk v tísni, o.p.s. (2013). *Mají na to! Jak podpořit sociálně znevýhodněné děti na ZŠ*. http://majinato.cz/majinato_web.pdf

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (Odbor pro sociální začleňování). (2020). *Manuál pro evaluaci individuálního projektu OPVVV*.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (Odbor pro sociální začleňování). (2021). *Metodika koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+: Obecná část*. <https://www.socialni-zaclenovani.cz/dokument/metodika-koordinovaneho-pristupu-k-socialnimu-vyloucenim-2021-obecna-cast/>

Odbor sociálních věcí a školství Městského úřadu Břeclav. (2017). *Místní plán inkluze v oblasti vzdělávání BŘECLAV 2017–2019*.

Stejskalová, M. (2017). *Vstupní analýza realizovaná ve městě Břeclav – vzdělávání*. Úřad vlády ČR (Odbor pro sociální začleňování).

Úřad vlády ČR (Odbor pro sociální začleňování). (2019). *Metodika koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám*. <https://www.socialni-zaclenovani.cz/metodika-koordinovaneho-pristupu-k-socialne-vyloucenym-lokalitam/>

Veselý, A. (2010). *Vymezení a strukturace problému ve veřejné politice*. Karolinum.